

Հիմնադիր – Founder – Учредитель:
ԵՐԵՎԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ (ԵՊՀ)
YEREVAN STATE UNIVERSITY (YSU)
ЕРЕВАНСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ (ЕГУ)
www.y-su.am

Հրատարակիչ – Publisher - Издатель:
ԱՐՑԱԽԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԳԻՏԱԿԱՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԱՍՆԱԳԵՏՆԵՐԻ ՄԻԱՎՈՐՈՒՄ (ԱԵԳՄՍ)
UNION OF YOUNG SCIENTISTS AND SPECIALISTS OF ARTSAKH (UYSSA)
ОБЪЕДИНЕНИЕ МОЛОДЫХ УЧЁНЫХ И СПЕЦИАЛИСТОВ АРЦАХА (ОМУСА)
www.aegmm.org

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՑԱԽ

SCIENTIFIC ARTSAKH

НАУЧНЫЙ АРЦАХ

№ 1(8), 2021

www.scientificartsakh.com

«Գիտական Արցախ» պարբերականն ընդգրկված է Հայաստանի Հանրապետության Բարձրագույն որակավորման կոմիտեի (ՀՀ ԲՈԿ) սահմանած դոկտորական և թեկնածուական ատենախոսությունների հիմնական արդյունքների ու դրույթների հրատարակման համար ընդունելի գիտական պարբերականների ցանկում:

«Գիտական Արցախ» պարբերականը պետերկված է www.elibrary.ru կայքում:

The «Scientific Artsakh» journal is included in the list of scientific periodicals acceptable for publication of the main results and provisions of doctoral and candidate theses established by the Higher Attestation Committee of the Republic of Armenia (HAC RA).

The «Scientific Artsakh» journal is posted on www.elibrary.ru website.

Журнал «Научный Арцах» включен в список научных периодических изданий, принятых для публикации основных результатов и положений докторских и кандидатских диссертаций, установленных

Высшим аттестационным комитетом Республики Армения (BAK RA).

Журнал «Научный Арцах» размещен на сайте www.elibrary.ru.

«ԱՐՑԱԽ» հրատ. – «ARTSAKH» Publ. – Изд. «АРЦАХ»

ԵՐԵՎԱՆ – YEREVAN – ЕРЕВАН

2021

Տպագրվում է Երևանի պետական համալսարանի գիտական խորհրդի որոշմամբ

Համարը հրատարակության է երաշխավորել «Գիտական Արցախ» պարբերականի խմբագրական խորհուրդը

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Լախագահ՝ Արամ ՍԻՄՈՆՅԱՆ, ԵՊՀ հայագիտական հետազոտությունների ինստիտուտի տնօրեն,
ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Գլխավոր խմբագիր՝ Ավետիք ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Գլխավոր խմբագրի տեղակալ՝ Թեմինա ՄԱՐՈՒԹՅԱՆ, բանասիրական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ

Անդամներ՝

Աննա ԱՍԱՏՐՅԱՆ, արվեստագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Լենա ԱՄՐՅԱՆ, պատմական գիտությունների դոկտոր (**Տառագոնա, Իսպանիա**)

Արծրուն ԱՎԱԳՅԱՆ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Հրանտ ԱՎԱԼԵՍՅԱՆ, հոգեբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Դավիթ ԲԱԲԱՅԱՆ, պատմական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ

Վահրամ ԲԱԼԱՅԱՆ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Խաչիկ ԳԱԼՍՏՅԱՆ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Զուլիետա ԳՅՈՒԼԱՄԻՐՅԱՆ, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Վլադիսլավ ԳՐՈՒՉԴԵՎ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (**Կոստորոմա, ՌԴ**)

Գևորգ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Արման ԵՂԻԱԶԱՐՅԱՆ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Ալֆրեդ դե ՉԱՅԱՍ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (**Ժնև, Շվեյցարիա**)

Սեյրան ՉԱԶԱՐՅԱՆ, փիլիսոփայական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Մարեն ԺԵՅՄՈ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (**Օլջտին, Լեհաստան**)

Նատալյա ԿՈՎՎԵԼ, իրավաբանական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ (**Մինսկ, Բելառուս**)

Վալենտինա ԼԱՊԵՎԿԱ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (**Մոսկվա, ՌԴ**)

Օտտո ԼՈՒԻՏԵՐՅԱՆՆԻ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (**Համբուրգ, Գերմանիա**)

Ռուզաննա ՀԱԿՈՐՅԱՆ, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, դոցենտ

Իրինա ՀԱՅՈՒԿ, փիլիսոփայական գիտությունների թեկնածու, դոցենտ (**Լվով, Ուկրաինա**)

Նազիկ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ, մանկավարժական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Մուշեղ ՀՈՎԱՆԹՅԱՆ, բանասիրական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Գագիկ ԴԱԶԻՆՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Աշոտ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Էդիկ ՄԻՆԱՍՅԱՆ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Կարեն ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ, տնտեսագիտության թեկնածու, դոցենտ

Հայկ ՍԱՐԳՍՅԱՆ, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Յուրի ՍՈՒՎԱՐՅԱՆ, ՀՀ ԳԱԱ ակադեմիկոս, տնտեսագիտության դոկտոր, պրոֆեսոր

Մաքսիմ ՎԱՍԻԿՎ, սոցիոլոգիական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր (**Դոնի Ռոստով, ՌԴ**)

Գարիկ ԶԵՌՅԱՆ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Տիգրան ԶՈՉԱՐՅԱՆ, քաղաքական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր

Գիտական Արցախ, № 1(8), 2021, Երևան, «ԱՐՑԱԽ» հրատարակչություն, 2021, 280 էջ:

«Գիտական Արցախ» պարբերականի 2021թ. 1-ին (8-րդ) համարի տպագրությանն աջակցել է «Hi-Am» բարեգործական հիմնադրամը:

EDITORIAL COUNCIL

Chairman: Aram SIMONYAN, Director of Institute for Armenian Studies of YSU, NAS RA Associate Member, Doctor of History, Professor

Editor-in-Chief: Avetik HARUTYUNYAN, Ph.D. in Law, Associate Professor

Deputy Editor-in-Chief: Tehmina MARUTYAN, Ph.D. in Philology, Associate Professor

Members:

Anna ASATRYAN, Doctor of Arts, Professor

Lena ASRYAN, Doctor of History (Tarragona, Spain)

Artsrun AVAGYAN, Doctor of Philology, Professor

Hrant AVANESYAN, Doctor of Psychology, Professor

David BABAYAN, Doctor of History, Associate Professor

Vahram BALAYAN, Doctor of History, Professor

Gevorg DANIELYAN, Doctor of Law, Professor

Khachik GALSTYAN, Doctor of Political Sciences, Professor

Gagik GHAZINYAN, Academician of NAS RA, Doctor of Law, Professor

Vladislav GRUZDEV, Doctor of Law, Professor (Kostroma, Russia)

Julietta GYULAMIRYAN, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ruzanna HAKOBYAN, Doctor of Law, Associate Professor

Nazik HARUTYUNYAN, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Irina HAYUK, Ph.D. in Philosophy, Associate Professor (Lviv, Ukraine)

Mushegh HOVSEPYAN, Doctor of Philology, Professor

Garik KERYAN, Doctor of Political Sciences, Professor

Tigran KOCHARYAN, Doctor of Political Sciences, Professor

Natalia KOVKEL, Ph.D. in Law, Associate Professor (Minsk, Belarus)

Valentina LAPAEVA, Doctor of Law, Professor (Moscow, Russia)

Otto LUCHTERHANDT, Doctor of Law, Professor (Hamburg, Germany)

Ashot MARKOSYAN, Doctor of Economics, Professor

Edik MINASYAN, Doctor of History, Professor

Karen NERSISYAN, Ph.D. in Economics, Associate Professor

Hayk SARGSYAN, Doctor of Economics, Professor

Yuri SUVARYAN, Academician of NAS RA, Doctor of Economics, Professor

Maksim VASKOV, Doctor of Sociology, Professor (Rostov-on-Don, Russia)

Arman YEGHIAZARYAN, Doctor of History, Professor

Seyran ZAKARYAN, Doctor of Philosophy, Professor

Alfred de ZAYAS, Doctor of Law, Professor (Geneva, Switzerland)

Marek ZEJMO, Doctor of Political Sciences, Professor (Olsztyn, Poland)

Scientific Artsakh, № 1(8), 2021, Yerevan, «ARTSAKH» Publishing House, 2021, 280 pages.

The publication of the 1st (8th) 2021 «Scientific Artsakh» journal was supported by «Hi-Am» Charity Foundation.

РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ

Председатель: Арам СИМОНЯН, директор Института арменоведческих исследований ЕГУ, член-корреспондент НАН Республики Армения, доктор исторических наук, профессор

Главный редактор: Аветик АРУТЮНЯН, кандидат юридических наук, доцент

Заместитель главного редактора: Теймина МАРУТЯН, кандидат филологических наук, доцент

Члены:

Арцрун АВАГЯН, доктор филологических наук, профессор
Грант АВАНЕСЯН, доктор психологических наук, профессор
Рузанна АКОПЯН, доктор юридических наук, доцент
Назик АРУТЮНЯН, доктор педагогических наук, профессор
Анна АСАТРЯН, доктор искусствоведения, профессор
Лена АСРЯН, доктор исторических наук (Таррагона, Испания)
Давид БАБАЯН, доктор исторических наук, доцент
Ваграм БАЛАЯН, доктор исторических наук, профессор
Максим ВАСЬКОВ, доктор социологических наук, профессор (Ростов-на-Дону, Россия)
Хачик ГАЛСТЯН, доктор политических наук, профессор
Ирина ГАЮК, кандидат философских наук, доцент (Львов, Украина)
Владислав ГРУЗДЕВ, доктор юридических наук, профессор (Кострома, Россия)
Джюльетта ГЮЛАМИРЯН, доктор педагогических наук, профессор
Геворг ДАНИЕЛЯН, доктор юридических наук, профессор
Арман ЕГИАЗАРЯН, доктор исторических наук, профессор
Марек ЖЕЙМО, доктор политических наук, профессор (Ольштын, Польша)
Альфред де ЗАЙАС, доктор юридических наук, профессор (Женева, Швейцария)
Сейран ЗАКАРЯН, доктор философских наук, профессор
Гагик КАЗИНЯН, академик НАН РА, доктор юридических наук, профессор
Гарик КЕРЯН, доктор политических наук, профессор
Наталья КОВКЕЛЬ, кандидат юридических наук, доцент (Минск, Беларусь)
Тигран КОЧАРЯН, доктор политических наук, профессор
Валентина ЛАПАЕВА, доктор юридических наук, профессор (Москва, Россия)
Отто ЛЮХТЕРХАНДТ, доктор юридических наук, профессор (Гамбург, Германия)
Ашот МАРКОСЯН, доктор экономических наук, профессор
Эдик МИНАСЯН, доктор исторических наук, профессор
Карен НЕРСИСЯН, кандидат экономических наук, доцент
Мушег ОВСЕПЯН, доктор филологических наук, профессор
Гайк САРГСЯН, доктор экономических наук, профессор
Юрий СУВАРЯН, академик НАН РА, доктор экономических наук, профессор

Научный Арцах, № 1(8), 2021, Ереван, Издательство «АРЦАХ», 2021, 280 страниц.

Публикация 1(8) номера 2021 года журнала «Научный Арцах» была осуществлена при содействии благотворительного фонда «Hi-Am».

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ, ECONOMICS, ЭКОНОМИКА

Նադեժդա Աֆյան, Գարրի Գասպարյան. Հանքարդյունաբերության ոլորտի կայուն զարգացման հեռանկարները Հայաստանում: SWOT վերլուծություն..... 164
Nadezhda Afyan, Garri Gasparyan. Prospects for Sustainable Development of the Mining Industry in Armenia. SWOT Analysis
Надежда Афян, Гарри Гаспарян. Перспективы устойчивого развития горнодобывающей отрасли в Армении. SWOT-анализ

Հայկ Բեջանյան, Լուսինե Խաչիկյան. ՀՀ դրամավարկային քաղաքականության արդյունքների վերլուծությունն ու արդյունավետության գնահատումը..... 171
Hayk Bejanyan, Lusine Khachikyan. Analysis and Assessment of Effectiveness of RA Monetary Policy
Айк Бежаниян, Лусине Хачикян. Анализ и оценка эффективности денежной политики РА

Անի Գրիգորյան. ՀՀ տնտեսության պարտքային անվտանգության խնդիրները Արցախյան պատերազմի համատեքստում..... 181
Ani Grigoryan. Economic Debt Security Problems of the Republic of Armenia in the Context of the Artsakh War
Ани Григорян. Проблемы экономического долгового обеспечения РА в контексте Арцахской войны

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ, PEDAGOGY, ПЕДАГОГИКА

Միշա Թադևոսյան. ՀՀ քրեակատարողական հիմնարկներում ոչ ֆորմալ կրթության կազմակերպման պրակտիկան..... 189
Misha Tadevosyan. Practice of Organization of Non-Formal Education in Penitentiary Institutions of RA
Миша Тадевосян. Практика организации неформального образования в пенитенциарных Учреждениях РА

ՀՈԳԵՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆ, PSYCHOLOGY, ПСИХОЛОГИЯ

Սվետլանա Բաղդասարյան. Մոտիվացիոն գործոնների ազդեցությունը կոլեկտիվի հոգեբանական մթնոլորտի վրա. հետազոտության արդյունքների համեմատական վերլուծությունը..... 203
Svetlana Baghdasaryan. The Influence of Motivating Factors on the Psychological Environment of the Personnel: Comparative Analysis of Research Results
Светлана Багдасарян. Влияние мотивационных факторов на психологическую атмосферу коллектива: сравнительный анализ результатов исследования

Մարգարիտա Կարապետյան. Հոգեդիագնոստիկ մեթոդների կիրառման առանձնահատկությունները անձի պաշտպանական մեխանիզմների ուսումնասիրման գործընթացում..... 211
Margarita Karapetyan. Features of Application of Psychodiagnostic Methods in Studying Personal Protective Mechanisms
Маргарита Карапетян. Особенности применения психодиагностических методов при изучении защитных механизмов личности

ՀՀ ԴՐԱՄԱՎԱՐԿԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԱՐԴՅՈՒՆԱՎԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՆԱՀԱՏՈՒՄԸ*

ՀՏԴ 336.7

DOI: [10.52063/25792652-2021.1-171](https://doi.org/10.52063/25792652-2021.1-171)

ՀԱՅԿ ԲԵՉԱՆՅԱԼ

Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի բանկային գործի և ապահովագրության ամբիոնի ասիստենտ, տնտեսագիտության թեկնածու,
բ.Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
bejanyan033@gmail.com

ԼՈՒՍԻՆԵ ԽԱՉԻԿՅԱԼ

Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի «Բանկային գործ» մասնագիտության մագիստրանտ,
բ.Երևան, Հայաստանի Հանրապետություն
lusine.khachikyan.98@mail.ru

Դրամավարկային քաղաքականության պարզությունը երկրի տնտեսության վրա բացահայտվում է արդյունավետության գնահատմամբ, որն իրականացվում է այդ քաղաքականության առջև դրված նպատակների ու խնդիրների իրագործման աստիճանի վերլուծությամբ:

Հոդվածի նպատակն է գնահատել ՀՀ տնտեսության համար դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը, ԿԲ կողմից որդեգրած ռազմավարության համապատասխանությունը ՀՀ տնտեսական նպատակներին:

Նշված նպատակին հասնելու համար հոդվածում առաջադրվել և լուծվել են հետևյալ խնդիրները՝ ուսումնասիրել ՀՀ դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմը, վերլուծել դիտարկվող ժամանակահատվածում գրանցված մակրոտնտեսական նպատակային ցուցանիշների մակարդակները, դրանց համադրման միջոցով բացահայտել Կենտրոնական բանկի Դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը, ինչպես նաև գնահատել Կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվող կանխատեսումների ճշգրտությունը:

Հոդվածում կիրառվել են գիտական վերացարկման, պատմականի և տրամաբանականի զուգակցման, գրաֆիկական վերլուծության, տնտեսամաթեմատիկական ինչպես նաև վիճակագրական մեթոդները: Վերլուծության ամբողջականացման համար խնդիր է դրվել այնպիսի ամփոփ ցուցանիշի մշակում, որը թույլ կտա ստանալ ԴՎԶ արդյունավետության հստակ քանակական գնահատականը, և այդ նպատակով տարբերակվել են բացարձակ ու հարաբերական արդյունավետություն եկրոյթները և իրականացվել համապատասխան վերլուծություններ ու գնահատումներ:

Դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությանը քանակական գնահատական տալու նպատակով հոդվածում առաջարկվել է նաև գնահատման նոր գործոնային մոդել:

* Հոդվածը ներկայացվել է 03.03.2021թ., գրախոսվել՝ 16.03.2021թ., տպագրության ընդունվել՝ 30.03.2021թ.:

Հիմնաբառեր՝ դրամավարկային քաղաքականություն, ԴՎՔ արդյունավետություն, փոխանցումային մեխանիզմ, տնտեսական աճ, բացարձակ արդյունավետություն, հարաբերական արդյունավետություն, գործոնային մոդել:

Ներածություն

Ժամանակակից շուկայական տնտեսությունը չափազանց բարդ ու հակասական մի համակարգ է, որն ուղղված է հասարակության տարբեր պահանջմունքների բավարարմանը: Այս համակարգի կարևորագույն առանձնահատկությունը ինքնակարգավորվելու հատկությունն է, որի շնորհիվ այն կարողանում է հնարավորինս լավագույն ձևով ապահովել պետության և հասարակության զարգացման համար անհրաժեշտ պայմանները:

Վերջին տարիների համաշխարհային տնտեսությանը համակած ճգնաժամային գործընթացները կասկածի տակ են դրել ցանկացած երկրի, այդ թվում նաև՝ Հայաստանի տնտեսական քաղաքականության, մասնավորապես դրամավարկային քաղաքականության վերաբերյալ դասական տնտեսական հիմնավորումները, ինչի արդյունքում էլ զգացվում է դրանց վերաարժևորման անհրաժեշտությունը: Միաժամանակ դրամավարկային քաղաքականությունը, չնայած իր լայնածավալ լուսաբանմանն ու հրապարակայնությանը, դեռևս մնում է անհասկանալի հասարակության գերակշիռ մեծամասնության համար, ինչը ուղղակիորեն ազդում է ՀՀ ԿԲ դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմի, հետևաբար և ամբողջ ԴՎՔ արդյունավետության վրա: Այս համատեքստում արդիական նշանակություն է ձեռք բերում ՀՀ տնտեսական զարգացումների համատեքստում ինչպես դրամավարկային քաղաքականության ազդեցության բացահայտումը, այնպես էլ վերջինիս պարզաբանման միջոցով ԴՎՔ գործառույթների մասին հասարակության իրազեկումը:

Մեթոդաբանություն: Սույն հոդվածում կիրառվել են գիտական վերացարկման, պատմականի ու տրամաբանականի զուգակցման, գրաֆիկական վերլուծության, տնտեսամաթեմատիկական, ինչպես նաև վիճակագրական մեթոդները:

Գիտական վերացարկման մեթոդը ենթադրում է, որ ԴՎՔ արդյունավետության բուն էությունը բացահայտելու համար պետք է անտեսել ոչ էական կամ երկրորդական գործոնները: Կիրառելով պատմականի ու տրամաբանականի զուգակցման մեթոդը, որը համադրվել է գրաֆիկական վերլուծական մեթոդի հետ, ուսումնասիրվել են պատմական միտումները և դրանց պատճառահետևանքային հաջորդականությունը որոշակի ժամանակի ընթացքում: Նշված մեթոդի օգնությամբ դիտարկվել են ազգային արժույթի, փոխարժեքի, սպառողական գների ինդեքսի, գնաճի և այլ մակրոտնտեսական ցուցանիշների մակարդակները, որը թույլ է տվել որոշակի տրամաբանությամբ իրականացնել եզրահանգումներ:

Վիճակագրական մեթոդի, մասնավորապես միջին գծային շեղում հաշվարկելու օգնությամբ վերլուծվել է ԿԲ կողմից կատարվող կանխատեսումների ճշգրտությունը: Եվ վերջապես օգտագործելով մաթեմատիկական մեթոդը՝ ստեղծվել է նոր մոդել՝ ԴՎՔ արդյունավետությանը քանակական գնահատական տալու նպատակով: Վերջինս իրականացվել է մաթեմատիկական ֆունկցիայի կառուցման և քանակական վերլուծություններ իրականացնելու ճանապարհով:

Վերլուծություն: Դրամավարկային քաղաքականության արդյունքների խնդիրը դիտարկվել է երկու մակարդակներում՝ ընդհանուր տնտեսական ու գործնական: Ընդհանուր տնտեսական մակարդակում դրամավարկային քաղաքականության արդյունքների գնահատման խնդիրը հանգում է այդ քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմի հետազոտությանը, իսկ գործնական վերլուծության մակարդակում մակրոտնտեսական նպատակային ցուցանիշների այն մակարդակների

ուսումնասիրությանը, որոնք գրանցվել են դիտարկվող ժամանակահատվածում (ամիս, եռամսյակ, կիսամյակ կամ տարի)⁵³⁹:

Գևաճի նպատակադրման ռազմավարության պայմաններում ԴՎՔ նպատակային ցուցանիշները որոշվում են դրանց կանխատեսումների հիման վրա: Հետևաբար ԴՎՔ արդյունքների գնահատման շրջանակներում պետք է գնահատվի նաև ԿԲ կողմից իրականացվող կանխատեսումների ճշգրտությունը (աղյուսակ 1):

Ինչպես տեսնում ենք Աղյուսակ 1-ից, տևտեսական աճի վերաբերյալ կանխատեսումները առավել ճշգրիտ են եղել ՀՀ Կենտրոնական Բանկի և Համաշխարհային Բանկի դեպքում, հետևաբար կարող ենք հավաստել, որ ՀՀ ԿԲ կանխատեսումները իրենց որակով չեն զիջում և նույնիսկ գերազանցում են միջազգային այլ հաստատությունների ու կազմակերպությունների կանխատեսումներին:

Աղյուսակ 1. ՀՀ 2011-2019 թթ., տևտեսական աճի կանխատեսումներն ըստ տարբեր կազմակերպությունների և հաստատությունների

Տարի	Փաստացի տևտ. աճ ⁵⁴⁰	ԿԲ ⁵⁴¹	ԱՄՀ ⁵⁴²	ԱՁԲ ⁵⁴³	ՀԲ ⁵⁴⁴	Շեղում ԿԲ	Շեղում ԱՄՀ	Շեղում ԱՁԲ	Շեղում ՀԲ
2011	4.7	4.1-5.7	4.6	4	4.6	0.2	0.1	0.7	0.1
2012	7.2	3.1-4.8	3.9	3.8	4.3	3.25	3.3	3.4	2.9
2013	3.5	4.7-5.7	4	4.5	5	1.7	0.5	1	1.5
2014	3.4	5.4-6.1	4.8	4.6	5	2.35	1.4	1.2	1.6
2015	3	0.4-2	5.5	1.6	3.3	1.8	2.5	1.4	0.3
2016	0.2	1.5-2.6	1.9	2	1.9	1.85	1.7	1.8	1.7
2017	7.5	4.4-4.9	3.5	3.2	3.7	2.85	4	4.3	3.8
2018	5.2	4.6-5.1	6	4	5.3	0.35	0.8	1.2	0.1
2019	6	5.9-7.4	4.8	4.3	4.2	0.65	1.2	1.7	1.8
Միջին գծային շեղում						1.66	1.72	1.85	1.53

Ամփոփելով վերոնշյալը՝ կարող ենք նշել, որ դրամավարկային քաղաքականության ՀՀ ԿԲ որդեգրած ռազմավարությունը և դրա շրջանակներում կայացված որոշումների հիմքում ընկած կանխատեսումների համակարգը ըստ էության ապահովում են բավարար պայմաններ արդյունավետ դրամավարկային քաղաքականություն իրականացնելու համար:

Ընդհանուր տեսական մակարդակում ԴՎՔ արդյունավետությունը վերլուծելիս անհրաժեշտ է ուսումնասիրել, թե որքանով և ինչ ժամանակային խզումներով է ԴՎՔ-ն հասնում իր առջև դրված նպատակներին: Այդ նպատակով վերլուծվել է՝

- ՀՀ դրամով տևտեսությանը տրամադրված վարկերի միջին ամսական տոկոսադրույքների փոփոխության դինամիկան՝ կախված վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի փոփոխությունից,
- Վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի և ԿԲ ռեպո տոկոսադրույքների տարբերությունը ամսական կտրվածքով (Տե՛ս գծապատկեր 1):

⁵³⁹ **Արաբյան Դ. ՀՀ** կենտրոնական բանկի դրամավարկային քաղաքականության արդյունքների գնահատման հիմնահարցերը. Ատենախոսություն, 2018, էջ 51-57:

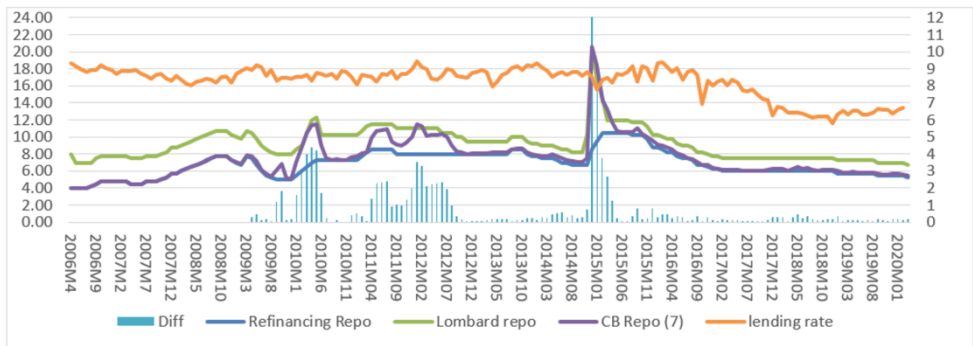
⁵⁴⁰ Տվյալներն ըստ ՀՀ Վիճակագրական կոմիտեի: Հայաստանի Հանրապետության սոցիալ-տնտեսական վիճակը հունվար-դեկտեմբերին 2011-2019, <https://www.armstat.am>:

⁵⁴¹ Տվյալներն ըստ ՀՀ ԿԲ-ի; Դրամավարկային քաղաքականություն: Գևաճի հաշվետվություններ 2011-2019թթ.:

⁵⁴² Տվյալներն ըստ Արժույթի Միջազգային կազմակերպության: IMF World Economic Outlook (WEO) 2011-2019:

⁵⁴³ Տվյալներն ըստ Ասիական Չրգացման Բանկի: Asian Development Outlook (ADO) 2011-2019:

⁵⁴⁴ Տվյալներն ըստ Համաշխարհային Բանկի խմբի: Global Economic Prospects - World Bank Group 2011-2019:

Փճապատկեր 1. ՀՀ ԿԲ Դրամավարկային քաղաքականության փոխանցումային մեխանիզմը⁵⁴⁵

Ուսումնասիրելով առաջին ցուցանիշը՝ ակնհայտորեն պարզ է դառնում, որ մինչև 2015 թվականը վարկերի տոկոսադրույքները եղել են բավականին տատանողական և ակնհայտորեն բարձր՝ ի համեմատ հաջորդ տարիների, մասնավորապես 2016 թվականի երրորդ եռամսյակից արդեն վարկերի թե՛ միջին տոկոսադրույքների միջև եղած սպրեդը, թե՛ ամսական միջին տոկոսադրույքները գերազանցապես ունեցել են նվազման միտում, ինչը փաստում է ՀՀ ԿԲ փոխանցումային մեխանիզմի զարգացումը վերջին տարիներին, այն է՝ բարձրացել է ՀՀ ԿԲ ԴԿԶ արդյունավետության մակարդակը, ինչին մեծապես նպաստել է վստահելիության մակարդակի լավարկումը, հետևաբար և ռացիոնալ սպասումների գերակայությունը:

Ինչ վերաբերում է վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի և ԿԲ ռեպո տոկոսադրույքների տարբերությանը ամսական կտրվածքով, ակնհայտորեն պարզ է որ, մինչև 2015 թվականի տարեվերջ այդ տարբերությունը եղել է բավականին ակնհայտ, իսկ արդեն 2014 թվականի դեկտեմբերին այդ տարբերությունը հասնում է 12.11-ի վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի 8.50 և ԿԲ ռեպո տոկոսադրույքի 20.61 %-ների արդյունքում: Իսկ արդեն սկսած 2016 թվականից շուկան բավականին կայունացել է. մինչև այսօր վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի և ռեպո տոկոսադրույքի տարբերությունը չի գերազանցել 0.44-ը, իսկ 2020 թվականի մարտի երեքի դրությամբ այն կազմել է 0.18 տոկոս, ինչը նորից խոսում է ԿԲ ԴԿԶ-ի արդյունավետության մակարդակի լավարկման, մասնավորապես նրա նկատմամբ վստահության մակարդակի բարձրացման մասին:

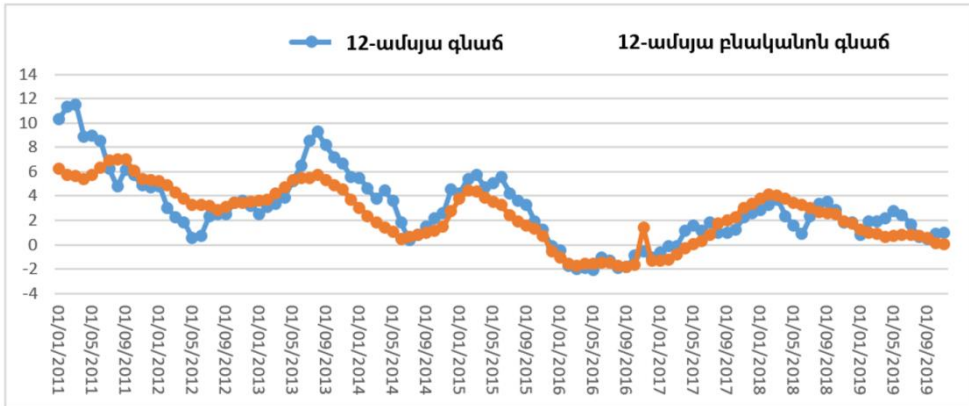
Այսպիսով՝ ինչպես պարզ դարձավ վերոնշյալ ուսումնասիրությունների արդյունքում վերջին տարիներին՝ հատկապես 2014 թվականին տեղի ունեցած ճգնաժամից հետո, ակնհայտորեն զարգացել է ԿԲ ԴԿԶ փոխանցումային մեխանիզմը՝ այդպիսով բարձրացնելով ողջ ՀՀ ԿԲ ԴԿԶ արդյունավետությունը: Վերջինս ստացվել է գնաճային սպասումների խարսխման և հետևաբար վստահության մակարդակի լավարկման շնորհիվ՝ այդպիսով հանգեցնելով վարկային %-ների իջեցմանը մոտավորապես այնքան, որքան իջել են գնաճային սպասումները: Եվ հենց վստահության մակարդակի և գնաճային սպասումների խարսխմանն են ուղղված, մեր կարծիքով, վերջին տարիներին ՀՀ ԿԲ ջանքերի գերակշիռ մասը, ինչը ապացուցում է վերջին տարիների գնաճի ակնհայտ ցածր մակարդակը թիրախային մակարդակից (30.11.2019-ի դրությամբ՝ 1, 05):

Գործնական մակարդակում դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունն իրենից ներկայացնում է նրա առջև դրված խնդիրների ու նպատակների իրագործման աստիճանը: Այսինքն՝ այս համատեքստում նախ և առաջ

⁵⁴⁵ Աղյուսակի տվյալները վերցված են ՀՀ ԿԲ տվյալների բանկից <https://databank.cba.am/>:

պետք է վերլուծվի դրամավարկային թաղաքականության առջև դրված խնդիրների իրագործման չափը:

Վերլուծության շրջանակներում դիտարկել ենք ՀՀ ԿԲ կողմից գնային տարաբնույթ շուկերի ազդեցության վերահսկողության արդյունավետությունը: Վերջինիս մասին կարելի է պատկերացում կազմել ըստ եռամսյակների 12-ամսյա գնաճի և 12-ամսյա բնականոն գնաճի ցուցանիշների համեմատության միջոցով: Դիտարկենք վերոնշյալ ցուցանիշների կապը վերջին տարիների տվյալների հիման վրա (տե՛ս գծապատկեր 2.)⁵⁴⁶:

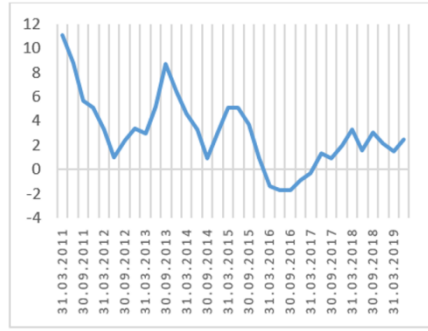
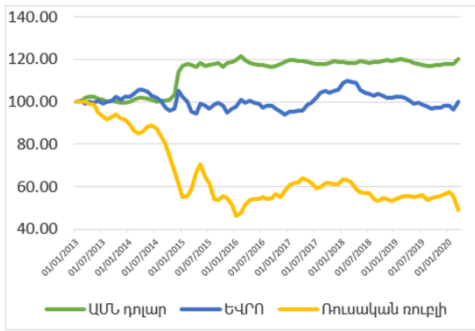

Գծապատկեր 2. 12-ամսյա գնաճի և բնականոն գնաճի ցուցանիշների դինամիկան

Ինչպես տեսնում ենք գծապատկերից, մինչև 2016 թվականի երկրորդ եռամսյակը գնաճի ընդհանուր ցուցանիշը զգալի շեղումներ է ունեցել 12-ամսյա բնականոն գնաճի ցուցանիշից, մինչդեռ 2016 թվականի երկրորդ եռամսյակից սկսած դրանց միջև տարբերությունը նկատելիորեն նվազել է, ինչը մեծապես կախված է ՀՀ ԿԲ կողմից տարաբնույթ շուկերի ազդեցությունների կանխատեսման ու կառավարման մակարդակների լավարկումից: Գծապատկերից պարզ է դառնում նաև, որ մասնավաճող 2016 թվականից սկսած ԿԲ-ն մշտապես գնաճը պահել է թիրախային մակարդակից զգալի ներքև, ինչը, սակայն, մեր կարծիքով չի կարելի դիտարկել որպես ԴՎՔ անարդյունավետություն, ընդհակառակը, այս ձևով ԿԲ-ն փորձել է խարսխել գնաճը, լավարկել բնակչության սպասումների որակը, ինչպես նաև բարձրացնել ԿԲ նկատմամբ վստահելիության աստիճանը, ինչը ինչպես տեսանք վերը ներառված գծապատկերներում, բավականին հաջող ստացվել է ԿԲ կողմից: Նշենք, որ գնաճի վրա ազդող ամենանշանակալի գործոններից է գնաճային սպասումները, ընդ որում, ադապտիվ սպասումների ազդեցությունը գնաճի վրա գերակշռում է ռացիոնալ սպասումների ազդեցությանը՝ ի տարբերություն զարգացած երկրների:

Սակայն իրականում ինչպես ՀՀ Կենտրոնական բանկը, այնպես էլ ընդհանրապես որևէ երկրի կենտրոնական բանկ չի կարող սահմանափակվել միայն գների և ֆինանսական կայունության կամ համապատասխան երկրի օրենսդրությամբ կենտրոնական բանկի արջև դրված այլ հիմնական խնդրի կատարմամբ: ՀՀ դեպքում նման խնդիրներից կարելի է նշել մասնավորապես արտարժույթի փոխարժեքի հարաբերական կայունության ապահովումը:

⁵⁴⁶ Տվյալները՝ ըստ ՀՀ ԿԲ գնաճի հաշվետվությունների 2011-2019 թթ., <https://www.cba.am/am/SitePages/mppubl.aspx>:

Գծապատկեր 3. Արտարժույթի փոխարժեքի դինամիկան և սպառողական գների ինդեքսը 2011-2019 թթ.-ին՝ ըստ եռամսյակների⁵⁴⁷

Ի հաստատումն ասվածի՝ դիտարկենք արտարժույթի փոխարժեքի դինամիկան վերջին տարիներին: Ինչպես պարզ է դառնում գծապատկերներից, գների մակարդակը նշված ժամանակահատվածում ենթարկվել է նշանակալի տատանումների այն պարագայում, երբ արտարժույթի փոխարժեքի տատանումները նույն ժամանակահատվածում աննշան են եղել: Իսկ եթե հաշվի առնենք նաև ՀՀ ներքին արժույթային շուկայի ծավալները, ապա պարզ է դառնում, որ ԿԲ-ն նպատակադրված գնացել է արտարժույթի փոխարժեքի արհեստական կարգավորմանը, ինչը առաջին հայացքից հակասության մեջ է մտնում գների կայունության ապահովման խնդրի առաջնահերթության դրույթի հետ:

Առավել հստակ արդյունքներ ստանալու համար անհրաժեշտ է այնպիսի մի ամփոփ ցուցանիշի մշակում, որը թույլ կտա ստանալ ԴՎՔ արդյունավետության հստակ քանակական գնահատականը, ինչի համար պետք է տարբերակել բացարձակ ու հարաբերական արդյունավետություն:

Բացարձակ արդյունավետության ներքո պետք է հասկանալ դրամավարկային քաղաքականության իրացումն այնպես, որպեսզի առավելագույն չափով իրագործվեն դրա առջև դրված բոլոր խնդիրները: Դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետության բնորոշումից ելնելով՝ դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը, որը ցույց է տալիս ԴՎՔ դերը տնտեսական զարգացումների վրա, ֆունկցիոնալ է դրամավարկային քաղաքականության արդյունքներից, այսինքն՝ գնաճի մակարդակից, տնտեսական աճի մակարդակից և գործազրկության մակարդակից: Վերջին միտքը մաթեմատիկորեն կարող ենք ներկայացնել հետևյալ կերպ՝

$$EM=f(Y, \pi, u,)$$

Ընդ որում, դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը կլինի բարձր, եթե

1. $Y \rightarrow \infty$ կամ $1/Y \rightarrow 0$
2. $\pi_t \rightarrow \pi_0$ կամ $\Delta\pi = |\pi_0 - \pi_t| \rightarrow 0$
3. $u \rightarrow 0$

Ստացված երեք գործակիցների գումարն անվանենք ԴՎՔ արդյունավետության գործակից, այսինքն՝ գործակից, որը բնութագրում է ԴՎՔ ազդեցությունը տնտեսական զարգացումների վրա՝

⁵⁴⁷ Գծապատկերը կազմված է ՀՀ ԿԲ պաշտոնական կայքի տվյալների հիման վրա <https://www.cba.am/AM/SitePages/ExchangeArchive.aspx>:

$$K_{EM1} = \frac{1}{y} + \Delta\pi + u$$

Ելնելով վերջին բանաձևից՝ դրամավարկային քաղաքականությունը կհամարենք բացարձակ արդյունավետ, երբ՝

$$K_{EM1} = 0$$

Վերոնշյալներն առավել առարկայական դարձնելու համար ներկայացնենք դրամավարկային քաղաքականության բացարձակ արդյունավետության գործակցի հաշվարկը Հայաստանի համար ըստ 2007-2019 թթ (աղյուսակ 2):

Աղյուսակ 2. Դրամավարկային քաղաքականության բացարձակ արդյունավետության գործակցի հաշվարկը Հայաստանի համար 2007-2019 թթ.

Տարի	π	$\Delta\pi$	U	Y	1/Y	K_{EM1}
2007	4.6	0.6	16.6	13.8	0.07	17.27
2008	9	5	16.4	6.9	0.14	21.54
2009	3.4	0.6	18.7	-14.1	-0.07	19.23
2010	8.2	4.2	19	2.2	0.45	23.65
2011	7.7	3.7	18.4	4.7	0.21	22.31
2012	2.6	1.4	17.3	7.2	0.13	18.84
2013	5.8	1.8	16.2	3.3	0.3	18.3
2014	3	1	17.6	3.6	0.27	18.88
2015	3.7	0.3	18.6	3	0.33	19.23
2016	-1.4	5.4	18	0.2	5	28.4
2017	1	3	17.8	7.5	0.13	20.23
2018	2.5	1.5	20.5	5.2	0.19	22.19
2019	1.4	2.6	18.5	7.6	0.13	21.23

Ինչպես տեսնում ենք աղյուսակ 2-ի տվյալներից, բացարձակ արդյունավետության գործակիցը դիտարկվող ժամանակահատվածում նույնիսկ չի մոտեցել նպատակային 0 ցուցանիշին, ավելին՝ նույնիսկ նվազելու միտում չունի, հետևաբար գործնականում գործակիցը միշտ մեծ կլինի 0-ից: Այդ իսկ պատճառով փորձենք հաշվարկել ԴՎՔ արդյունավետության հարաբերական գործակիցը:

Ընդունենք, որ ԿԲ-ն հատկապես փոքր տնտեսությամբ երկրի դեպքում իր գործիքների միջոցով միշտ էլ կարող է ապահովել գների կայունության իրագործումը: Ուստի եթե այդ խնդիրը չի իրագործվում, ապա տրամաբանական է ենթադրել, որ դրա նպատակը մյուս խնդրի՝ տնտեսական աճի ապահովումն է:

Այսպիսով՝ դրամավարկային քաղաքականության հարաբերական արդյունավետությունը կարելի է ներկայացնել որպես ֆունկցիա գնաճի և տնտեսական աճի մակարդակից:

$$EM=f(Y, \pi)$$

Իսկ ԴՎՔ հարաբերական արդյունավետությունը այս դեպքում ցույց կտա, թե դրամավարկային քաղաքականության հիմնական խնդրի նպատակային ցուցանիշից փաստացի ցուցանիշի շեղումը որքանով է ապահովել մյուս խնդրի իրագործումը: Ելնելով սրանից՝ ԴՎՔ հարաբերական արդյունավետության գործակիցը կունենա այս տեսքը.

$$K_{EM2} = \frac{\Delta\pi}{Y}$$

Երբ $K_{EM2} < 0$ և $K_{EM2} > 1$ դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը պետք է համարել անբավարար:

Մյուս դեպքերում՝

Երբ $0 \leq K_{EM2} \leq 1$ ԴՎՔ արդյունավետությունը պետք է համարել բավարար:

Աղյուսակ 3. ԴՎԶ հարաբերական արդյունավետությունը 2007-2019 թթ.

Տարի	π	$\Delta\pi$	Ս	Կ	K_{EM1}	Հարաբերական արդյունավետությունը
2007	4.6	0.6	16.6	13.8	0.04	Բավարար
2008	9	5	16.4	6.9	0.72	Բավարար
2009	3.4	0.6	18.7	-14.1	-0.05	Անբավարար
2010	8.2	4.2	19	2.2	1.91	Անբավարար
2011	7.7	3.7	18.4	4.7	0.79	Բավարար
2012	2.6	1.4	17.3	7.2	0.19	Բավարար
2013	5.8	1.8	16.2	3.3	0.54	Բավարար
2014	3	1	17.6	3.6	0.28	Բավարար
2015	3.7	0.3	18.6	3	0.1	Բավարար
2016	-1.4	5.4	18	0.2	27	Անբավարար
2017	1	3	17.8	7.5	0.4	Բավարար
2018	2.5	1.5	20.5	5.2	0.28	Բավարար
2019	1.4	2.6	18.5	7.6	0.34	Բավարար

Ինչպես տեսնում ենք աղյուսակից, դրամավարկային քաղաքականության հարաբերական արդյունավետությունը դիտարկված ժամանակահատվածում եղել է հիմնականում բավարար՝ բացառությամբ երեք տարիների, որոնցից 2009 թ.-ին ապահովվել է գնաճի նպատակային ցուցանիշը, սակայն գրանցվել է նախորդող տասնամյակի համար աննախադեպ 14.1 % տնտեսական անկում, իսկ 2010-ին և 2016թ-ին չի ապահովվել գնաճի նպատակային ցուցանիշը:

Եզրակացություն

Ամփոփելով նշենք, որ ՀՀ տնտեսական զարգացումների վրա ԴՎԶ-ի դերի բացահայտումը ունի էական նշանակություն, իսկ վերջինիս գնահատումը միաժամանակ երկու՝ տեսական ու գործնական մակարդակներով հնարավորություն է տալիս վերջինս ուսումնասիրել համակողմանի և առավել արժանահավատորեն:

Տեսական մակարդակում կատարած վերլուծությունների արդյունքում պարզ է դարձել, որ հատկապես 2016թ.-ից սկսած ակնհայտորեն լավարկվել է ԴՎԶ փոխանցումային մեխանիզմի արդյունավետությունը, ինչը մեր կարծիքով ԿԲ-ին հաջողվել է հատկապես գնաճային սպասումների խարսխման և վստահության մակարդակի լավարկման շնորհիվ:

Ըստ գործնական մակարդակում իրականացրած վերլուծությունների՝ 2016 թվականի երկրորդ եռամսյակից սկսած ՀՀ ԿԲ կողմից տարաբնույթ շուկերի ազդեցությունների կանխատեսման ու կառավարման մակարդակները ակնհայտորեն լավարկվել են: Իրականացրած վերլուծությունների արդյունքները փաստում են նաև, որ գների մակարդակը ուսումնասիրվող ժամանակահատվածում ենթարկվել է նշանակալի տատանումների այն պարագայում, երբ արտարժույթի փոխարժեքի տատանումները նույն ժամանակահատվածում աննշան են եղել: Հետևաբար կարող ենք եզրահանգել, որ ԿԲ-ն նպատակադրված գնացել է արտարժույթի փոխարժեքի արհեստական կարգավորմանը:

Ինչ վերաբերում է ԿԲ կողմից իրականացվող կանխատեսումների ճշգրտությանը, կարող ենք նշել, որ դրամավարկային քաղաքականության ՀՀ ԿԲ որդեգրած ռազմավարությունը և դրա շրջանակներում կայացված որոշումների հիմքում ընկած կանխատեսումների համակարգը ըստ էության ապահովում են բավարար պայմաններ արդյունավետ դրամավարկային քաղաքականություն իրականացնելու համար:

Որպես հողվածի եզրահանգում՝ առաջարկվել է ԴՎԹ արդյունավետության գնահատման նոր՝ քանակական մոտեցում՝ գործոնային մոդելի տեսքով: Վերջինս, ունենալով քանակական արտահայտություն, հնարավորություն է տալիս առավել շոշափելի և պարզ դարձնել ԴՎԹ արդյունավետությունը: Ըստ մշակված գործակցի՝ դրամավարկային քաղաքականության արդյունավետությունը դիտարկված ժամանակահատվածում եղել է հիմնականում բավարար՝ բացառությամբ երեք տարիների:

ANALYSIS AND ASSESSMENT OF EFFECTIVENES OF RA MONETARY POLICY

HAYK BEJANYAN

*Armenian State University of Economics,
Chair of Banking and Insurance, Aassistant,
Ph.D. in Economics,
Yerevan, Republic of Armenia*

LUSINE KHACHIKYAN

*Armenian State University of Economics,
Master of Banking,
Yerevan, Republic of Armenia*

The impact of monetary policy on the country's economy is revealed by assessing the effectiveness, which is carried out by analyzing the goals and objectives of the policy.

The purpose of the article is to assess the effectiveness of the monetary policy for the RA economy and the compliance of the strategy adopted by the Central Bank with the economic goals of the RA. To achieve this goal, the following issues are resolved in the article: to study the mechanism of the transfer monetary policy of the Republic of Armenia, to analyze the levels of macroeconomic targets registered in the period under review, to compare them to determine the effectiveness of the monetary policy of the Central Bank.

The article uses scientific abstraction, historical and logical combination, graphic analysis, economic, mathematical and statistical methods. To complete the analysis, the task was set to develop a consolidated indicator that would allow obtaining a clear quantitative assessment of the effectiveness of MP. The article also proposes a new factor model for assessment of monetary policy in order to provide a quantitative assessment of the effectiveness.

Keywords. *Monetary policy, MP efficiency, transmission mechanism, economic growth absolute efficiency, relative efficiency, factor model.*

АНАЛИЗ И ОЦЕНКА ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕНЕЖНОЙ ПОЛИТИКИ РА

АЙК БЕДЖАНЯН

*ассистент кафедры банковского дела и страхования
Армянского государственного экономического университета,
кандидат экономических наук,
г. Ереван, Республика Армения*

ЛУСИНЕ ХАЧИКЯН

*магистр банковского дела
Армянского государственного экономического университета,
г. Ереван, Республика Армения*

Влияние денежно-кредитной политики на экономику страны выявляется путем оценки эффективности, которая осуществляется с помощью анализа целей и задач этой политики.

Целью статьи является оценка эффективности денежно-кредитной политики для экономики РА и соответствия принятой Центральным банком стратегии экономическим целям РА. Для достижения поставленной цели в статье решены следующие вопросы: изучить механизм трансфертной денежно-кредитной политики Республики Армения, проанализировать уровни макроэкономических целевых показателей, зарегистрированных в рассматриваемом периоде, сравнить их для определения эффективности денежно-кредитной политики Центрального банка.

В статье используются такие методы, как научная абстракция, историко-логическое сопоставление, графический анализ, экономико-математические и статистические методы. Для подведения итога анализа поставлена задача разработать сводный показатель, который позволит получить четкую количественную оценку эффективности МП.

В статье также представлена новая факторная модель для оценки денежно-кредитной политики, целью которой является количественная оценка ее эффективности.

Ключевые слова: *денежно-кредитная политика, эффективность МП, трансмиссионный механизм, экономический рост, абсолютная эффективность, относительная эффективность, факторная модель.*